

การติดบ้าน : การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญางานช่างเพื่อสร้างอาชีพในชุมชนภาคอีสาน
Lifting House: The Application of Local Wisdom on Technical Craft to Create Careers
in Communities of Northeastern Thailand

เทิดไท้ รัตนธรรม^{*1} ศาสตรา เหล่าอรรค^{**2} และเทอดชัย พันธะไชย^{***3}

¹ร.ร.หนองกงวิทยาคมที่ 7 บ้านหนองใหม่ ต.หนองกง อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม 44170

^{2,3}คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

E-mail: tt040104@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันอาชีพช่างติดบ้านของชาวอีสานนับวันจะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาอาชีพและพัฒนางาน เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มช่างติดบ้านในชุมชนภาคอีสานไม่ได้เข้ารับการศึกษาศึกษาจากสถาบันการศึกษาใดๆ แต่กลุ่มช่างติดบ้านในชุมชนภาคอีสานสามารถติดบ้าน ยกบ้าน ย้ายบ้าน หมุนบ้านได้ ก็โดยอาศัยประสบการณ์และการสังเกต คิดออกแบบอุปกรณ์ โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาที่มีในอดีตผสมผสานความรู้ทางช่างทำให้สามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนได้เป็นอย่างดี งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญางานช่างติดบ้านในชุมชนภาคอีสาน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของภูมิปัญญางานช่างติดบ้านเพื่อสร้างอาชีพในชุมชนภาคอีสาน 3) เพื่อประยุกต์ใช้ภูมิปัญญางานช่างติดบ้านเพื่อสร้างอาชีพในชุมชนภาคอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 88 คน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณานวเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ช่างติดบ้านในภาคอีสานมีมานานแล้ว โดยในอดีตมักใช้เครื่องมือและอุปกรณ์พื้นบ้านเท่าที่ทำได้ และได้พัฒนาอุปกรณ์ และเครื่องมือมาเป็นระยะ จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมามีผู้ประกอบการช่างติดบ้านเพิ่มจำนวนมากขึ้น เนื่องจากช่วงระยะเวลาดังกล่าวในบางพื้นที่ของภาคกลางและภาคตะวันออกประสบปัญหาน้ำท่วม ในสมัยอดีตช่างติดบ้านได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ และมีการถ่ายทอดอาชีพเชิงช่างต่อมาเรื่อยๆ ต่อมาช่างเหล่านั้นก็ได้แยกตัวออกมาตั้งกลุ่มช่างของตนเอง ถ่ายทอดภูมิปัญญาให้ช่างในสมัยต่อมาได้สืบทอดอาชีพดังกล่าว

สภาพปัจจุบันของกลุ่มช่างติดบ้านมักมีเครื่องมือและอุปกรณ์ไม่แตกต่างกันมาก คือ อุปกรณ์ประเภทที่ใช้รับน้ำหนักอาคาร เคลื่อนย้ายอาคาร และ หมุนเปลี่ยนทิศทางของอาคาร เครื่องมือหรืออุปกรณ์เหล่านี้ มักจะจัดหาซื้อกันจากที่ต่างๆ เมื่อได้อุปกรณ์เหล่านั้นมาแล้วจะนำมาประยุกต์เพื่อให้ใช้งานได้ กลุ่มช่างเหล่านี้มีเงินทุนดำเนินการไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นของหัวหน้ากลุ่มช่างติดบ้าน บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าช่างยังต้องออกแบบแปลนบ้านให้กับเจ้าของบ้านด้วย ส่วนอุปกรณ์ติดบ้านลูกมือช่างจะเรียนรู้จากการปฏิบัติงานไปด้วยกัน ในส่วนของการบริหารจัดการนับได้ว่ามีความชำนาญมาก เมื่อได้ค่าจ้างมาแล้วจะจ่ายค่าแรงลูกมือช่างก่อนเสร็จแล้วจะหักเป็นค่าหุ้นและส่วนของหัวหน้ากลุ่มช่าง ถือได้ว่าช่างติดบ้านได้มีส่วนสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านอุปกรณ์ ต้องเดินทางไปซื้อไกลทำให้เสียเวลาและค่าเดินทาง ด้านเงินทุน พบว่าหลายกลุ่มขาดสภาพคล่องและขาดแรงงานลูกมือช่าง ด้านการบริหารจัดการปัญหาที่พบ คือ การต่อรองราคากับลูกค้า และการมีงานเข้ามาไม่มากนัก ส่วนปัญหาการรวมตัวของเครือข่ายนั้น ยังไม่มีการรวมตัวกันในรูปแบบดังกล่าวมีเพียงการช่วยเหลือกันในด้านกำลังคน อุปกรณ์ เงินทุนบ้างเล็กน้อย แนวทางในการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านนั้น กลุ่มช่างต้องประยุกต์อุปกรณ์เดิมที่มีอยู่ให้ทันสมัยขึ้น ที่สำคัญจะต้องทำให้เครื่องมือรับน้ำหนักโครงสร้างของบ้านได้ดีที่สุดเพราะถ้าไม่มีคุณภาพอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อช่างได้ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาเครื่องมือในการเคลื่อนย้ายบ้านให้ได้ระยะไกลมากขึ้น และการรับน้ำหนักของตัวบ้านให้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้กลุ่มช่างขยายการรับงานที่มีจำนวนเสา และน้ำหนักมากขึ้นได้ในอนาคต

คำสำคัญ: การประยุกต์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่างติดบ้าน อีสาน

Abstract

Nowadays, the lifting houses technician in the northeastern of Thailand has also progressed in both career and work development. To be noted that, the group of the technician in northeastern of Thailand did not attend any courses from the education institutes, but they can lift, move, carry, and rotate houses perfectly by their own experiences, observation and designed equipment. The application of the local wisdom with integrated the technical knowledge can make income for families and the communities in northeastern of Thailand as well. This research aims to study 1) the history of the great local wisdom of lifting houses in the northeastern of Thailand communities, 2) the current state of the problems in creation of careers in the northeastern of Thailand communities, and 3) the application of technical knowledge to create careers in the northeastern of Thailand communities. This study had collected documents and field data from Maha Sarakham, Kalasin, and Roi-Et. There are 88 people as a sample group and key informant. Triangulation is taken as a data validation technique and descriptive analysis is used for presenting findings of the study.

The results showed that the history of technical craft for lifting houses in the northeast of Thailand was found for a long time. In the past, the villagers often used their traditional tools and equipment as well as modified tools. Until 2007 onwards, people who interested in lifting houses are increased sharply because of flooding in the central and eastern of Thailand. Moreover, in the past they had gathered in small groups and transferred their technical knowledge later time. Currently, they have separated into a small group to found their own business widely.

The current status of the house lifting technician showed that they are using the same tools and equipment for load buildings, move buildings and rotate the direction of the building. These tools or devices usually purchased from local market. Most of these technicians are financially insufficient and most of their fund belong to chief technician. The role of the chief technician also to design a home for the homes' owners. All technician had their on-the-job training about using equipment. Therefore, their management skill is very high. Firstly, when revenue received, the wages was paid for operator before paid for the chief of technician. So, the house lifting business can enhanced works and revenue for local citizen.

The main problems of house lifting were equipment problems due to the source of equipment was very far which costed the transportation expense and wasted time. For the financial problem, many group lacked of liquidity and scarcity of unskilled labor. For the management problem, they faced with negotiation problem and overdemand problem. For networking problem, they were still unteamed but support each group with labors, equipment, fund.

Guidelines for apply the local wisdom, technicians have to modify and update their tools and equipment to secure the structure load which can be harmed the operators. Moreover, technician should modify the transportation tools also. These will help they expand their scope of work in the future.

Keywords: Application, Local Wisdom, Home Lifting Technician, Northeastern

บทนำ

ที่อยู่อาศัยหรือการก่อสร้างบ้านนับเป็นความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในทุกภูมิภาคการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของไทย มีรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพแวดล้อม

ในแต่ละท้องถิ่น การสร้างบ้านจะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนในท้องถิ่น สภาพสังคม เศรษฐกิจ คติความเชื่อของผู้สร้าง โดยเรือนไทยในอดีตนั้นจากจดหมายเหตุของหมอมงแป

เฟอร์ ชาวเยอรมัน ได้กล่าวถึงเรือนไทยเมื่อปี พ.ศ. 2233 ไว้ว่า “บ้านคนธรรมดาเป็นบ้านกระท่อมปลูกด้วยไม้ไผ่ พื้นปูกระดานหลังคามุงจากหยาบๆ พวกขุนนางและข้าราชการในพระราชสำนักมักจะปลูกวัง ตำหนัก และบ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกตามริมแม่น้ำบนเสาสูง เพื่อมิให้น้ำท่วมถึง” (ลดา รัตกลีกร และคณะ 2542)

ส่วนจดหมายเหตุของโยส เซาเติน พ่อค้าชาวฮอลันดาได้กล่าวถึงบ้านเรือนในสมัยพระเจ้าปราสาททองไว้ว่า “บ้านของชาวสยามสร้างด้วยไม้หรือไม้ไผ่ตามแบบอินเดียหลังคาบ้านใช้จากหรือกระเบื้องมุงเขามักยกพื้นสูงกว่าพื้นดินราว 4 ฟุต บ้านหลังหนึ่งมีประตู 1 บาน หน้าต่างหลายบาน เครื่องแต่งบ้านมีเท่าที่จำเป็นสำหรับการหลับนอน สำหรับการบริโภคอาหารและการหุงต้มเท่านั้น”

ภาคอีสานเป็นภาคที่มีเอกลักษณ์การก่อสร้างเรือนอีสาน อันเนื่องจาก “ภาคอีสาน” เป็นสังคมเกษตรกรรม มีอาชีพทำนาเป็นหลัก มีเอกลักษณ์ของตนเองต่างไปจากภูมิภาคอื่นของประเทศ โครงสร้างทางวัฒนธรรมอีสานโดยส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกับอาณาจักรล้านช้าง ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง อันเนื่องด้วยความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และความผูกพันทางสายเครือญาติมาแต่อดีต จึงทำให้ได้รับการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมจากล้านช้างโดยตรง ครั้นต่อมาเมื่ออพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในภูมิภาคอีสานอย่างจริงจังนั้น เริ่มในช่วงพุทธศตวรรษที่ 23 เป็นต้นมา (นงคณัฐ ไพโรจน์กุลกิจ 2541) บ้านเรือนของคนอีสานถือได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมประเภทที่พักอาศัยของชาวบ้านในท้องถิ่นภาคอีสาน ที่ก่อเกิดจากแนวคิดและรูปแบบของเรือนที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชุมชนในกลุ่มวัฒนธรรมไทยลาว และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางภูมิอากาศ ซึ่งมีคุณค่าต่อการศึกษามรดกทางวัฒนธรรม ที่สืบทอดผ่านงานศิลปสถาปัตยกรรมอันเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านอย่างแท้จริงการปลูกเรือนของคนอีสานนั้นไม่ได้ใช้ช่างอาชีพแต่อย่างใด เนื่องจากหมู่บ้านหนึ่งๆ เป็นญาติพี่น้องกัน จึงใช้วิธีการเรียกหาให้ญาติพี่น้องมาช่วยสร้าง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากบ้านหลังเก่าจากเดิมที่เคยสร้างไว้แบบสูงตระหง่าน แต่เมื่อเวลาล่วงเลยไปมีความเปลี่ยนแปลงด้านความเจริญเกิดขึ้น มีการสร้างถนน สร้างตึก การถมที่ ส่งผลให้บ้านหลังเก่าสร้างไว้มีสภาพต่ำหรือเตี้ยกว่าที่ควรจะเป็นจากบ้านหลังเดิมที่เคยสูงกว่าหลังอื่นๆ ถึงปัจจุบันกลายเป็นเตี้ยกว่าบ้านหลังอื่น เป็นที่รองรับทางน้ำ เวลาฝนตกน้ำก็ท่วมขัง ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

อีกมากมาย ดังนั้น ช่องทางหนึ่งที่จะเป็นเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการอนุรักษ์บ้านแบบเดิมไว้ และประหยัดค่าใช้จ่าย ก็คือ “การติดบ้าน” (วิชิต คลังบุญครอง 2537) ซึ่งเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่มีงบประมาณจำกัด เนื่องจากหากจะทำการรื้อถอนแล้วสร้างใหม่เจ้าของบ้านต้องใช้เงินเป็นจำนวนเงินไม่น้อยแต่ทำการติดบ้าน เจ้าของบ้านก็จะประหยัด สามารถเปลี่ยนแปลงบ้านหลังเก่าให้น่าอยู่ขึ้นกว่าเดิมได้ เป็นการประหยัดทั้งเงินงบประมาณและเวลา เนื่องจากการติดบ้านแต่ละหลังใช้เวลาน้อยกว่าการสร้างใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยาก-ง่ายของพื้นที่และขนาดของตัวบ้าน (สุวิทย์ จิระมณี 2545) จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า กลุ่มช่างติดบ้านในภาคอีสานนั้นมักประสบปัญหาในหลายๆ ด้าน ดังนั้นในการวิจัยเรื่อง การติดบ้าน : การประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาช่างเพื่อสร้างอาชีพในชุมชนภาคอีสานในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาภูมิปัญญาช่างติดบ้านในท้องถิ่น โดยการนำเอาปัญหาที่กลุ่มช่างกำลังประสบปัญหาทั้งในอดีตและปัจจุบันมาทำการประยุกต์การใช้ภูมิปัญญาแบบดั้งเดิม ให้เกิดอาชีพช่างติดบ้านสมัยใหม่ทำได้โดยอาศัยภูมิรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาเชิงช่างติดบ้านเพื่อช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาช่างติดบ้าน(นงคณัฐ ไพโรจน์กุลกิจ 2541) ช่างติดบ้านด้านการบริหารจัดการ มีรูปแบบในการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาช่างติดบ้านอย่างไรและควรพัฒนารูปแบบในด้านใดบ้าง ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีใดจึงจะมีความเหมาะสมและปลอดภัย (ธราพงษ์ รัตนตระกูล และอุทัย ชลารสฤษฎ์) การบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อนำเสนอต่อภาครัฐและภาคเอกชนให้ทราบถึงภูมิปัญญาช่างติดบ้านที่มีอยู่ในการเสริมสร้างคุณค่าตลอดทั้งนำไปเป็นแนวทางในส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชน ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาช่างติดบ้านอีกประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการ หรือลูกค้าที่ว่าจ้าง พร้อมทั้งมีการสืบทอดความสำคัญของ ภูมิปัญญาช่างติดบ้านในชุมชนภาคอีสานให้สามารถสร้างความพึงพอใจประหยัดค่าใช้จ่าย ตลอดทั้งเสริมสร้างความสะดวกสบาย น่าอยู่ให้เกิดกับเจ้าของบ้านหรือชุมชนในภาพรวม ตลอดจนไปทั้งเสริมสร้างความสะดวกสบาย น่าอยู่ให้เกิดกับเจ้าของบ้านหรือชุมชนในภาพรวม ตลอดไป (บุญช่วย อัคราการ 2522)

ดังกล่าว

สภาพปัจจุบันของกลุ่มช่างติดบ้าน มักมีเครื่องมือและอุปกรณ์ไม่แตกต่างกันมากที่สำคัญคือ อุปกรณ์ประเภทที่ใช้รับน้ำหนักอาคาร เคลื่อนย้าย อาคาร และหมุนเปลี่ยนทิศทางของอาคาร เครื่องมือหรืออุปกรณ์เหล่านี้ มักจะจัดหาซื้อกันจากที่ต่างๆ เมื่อได้อุปกรณ์เหล่านั้นมาแล้วจะนำมาประยุกต์เพื่อให้ใช้งานได้มาก กลุ่มช่างเหล่านี้มีเงินทุนดำเนินการไม่มากนักส่วนใหญ่มักจะเป็นของหัวหน้ากลุ่มช่างติดบ้าน ส่วนการลดต้นทุนนั้นทำได้ไม่มากบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าช่างยังต้องออกแบบแปลนบ้านให้กับเจ้าของบ้านด้วย ส่วนอุปกรณ์ติดบ้าน ลูกมือช่างจะเรียนรู้กับการปฏิบัติงานไปด้วยกัน ส่วนการบริหารจัดการ นับได้ว่ามีความชำนาญมาก เมื่อได้ค่าจ้างมาแล้วจะจ่ายค่าแรงลูกมือช่าง ก่อนเสร็จแล้วจะหักเป็นค่าหุ้น และส่วนของหัวหน้ากลุ่มช่าง นับได้ว่า ช่างติดบ้านได้มีส่วนสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี ส่วนปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาเล็กน้อยด้านอุปกรณ์ต้องเดินทางไปซื้อไกลทำให้เสียเวลาและค่าเดินทาง ด้านเงินทุน พบว่าหลายกลุ่มขาดสภาพคล่องและขาดแรงงานลูกมือช่างบางครั้งต้องใช้ช่างจากกลุ่มอื่นๆ ด้านการบริหารจัดการปัญหาที่พบคือ การต่อรองราคากับลูกค้าหรือมีงานเข้ามามากเกินไป หรืองาน มีขนาดใหญ่ไม่สามารถรับได้ต้องใช้ช่างจากกลุ่มอื่น ส่วนปัญหาการรวมตัวกันของเครือข่ายนั้น ยังไม่มีการรวมตัวกันในรูปแบบดังกล่าว มีเพียงการช่วยเหลือกันในด้านกำลังคน อุปกรณ์ เงินทุนบ้างเล็กน้อย

ข้อค้นพบในการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านนั้น กลุ่มช่างต้องประยุกต์อุปกรณ์เดิมที่มีอยู่ให้ทันสมัยขึ้นที่สำคัญจะต้องทำให้เครื่องมือรับน้ำหนักโครงสร้างของบ้านได้ดีที่สุดเพราะถ้าไม่มีคุณภาพอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อช่างได้ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาเครื่องมือในการเคลื่อนย้ายบ้านให้ได้ระยะไกลมากขึ้น และการรับน้ำหนักของตัวบ้านให้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักช่างขยายการรับงานที่มีจำนวนเสา และน้ำหนักมากขึ้นได้ในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมา

การยกบ้านหรือติดบ้านในภาคอีสานมีมานานแล้ว ในสมัยก่อนใช้เครื่องมือและอุปกรณ์แบบโบราณเช่น ช่างชูที่อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย กลุ่มช่างติดบ้านในจังหวัด

มหาสารคาม ร้อยเอ็ดและกาฬสินธุ์ นั้นส่วนใหญ่เริ่มจากการเป็นช่างลูกมือก่อน โดยเป็นลูกจ้างรายวันของหัวหน้าช่างติดบ้าน เช่น ช่างประชิด จันทกร บ้านปะหลานอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ช่างพรมมา อำเภอพนมไพร ช่างโย บ้านม่วงกุล จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนช่างประสาน บ้านดำรงพัฒนานั้นเริ่มทำอาชีพติดบ้านในช่วงปี พ.ศ. 2525 เป็นช่วงที่รัฐบาลขยายถนนเส้น นาตูน-นาเชือก ผ่านบ้านช่างประสานจำเป็นต้องย้ายบ้านของตนเองออกจากริมถนน จึงเริ่มศึกษาวิธีการทั้งด้วยตนเองและศึกษากับช่างติดบ้านกลุ่มต่างๆ ผลปรากฏว่า ได้นำความรู้ที่ได้มาย้ายบ้าน/ติดบ้านของตนเองเป็นหลักแรก หลังจากนั้นก็มีงานเรื่อยๆ ส่วนช่างประชิด จันทกรนั้น เดิมทำอาชีพรับจ้าง ต่อมาได้เป็นลูกมือช่างชู ทำอาชีพติดบ้านแบบโบราณยังไม่มีอุปกรณ์อะไรมาก ทำอยู่หลายปี เริ่มส่งสมประสงค์และประยุกต์โดยใช้อุปกรณ์ประเภทรอก แม่แรงสามขา ส่วนช่างพรมมา จังหวัดร้อยเอ็ดเริ่มจาก ไปเป็นลูกมือช่างผาดได้ค่าแรงรายวัน ต่อมาเริ่มมีความคิดกับลูกชายจะออกมารับงานเอง ในระยะแรกเป็นหัวหน้าช่างอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาเริ่มเป็นนายหน้าออกรับงานให้กลุ่มช่างที่บ้านหนองแวง บ้านโหรา ส่วนช่างโย จังหวัดกาฬสินธุ์ก็เช่นเดียวกันเริ่มจากไปเป็นลูกมือช่างประมาณ 1 ปี จึงออกมาตั้งกลุ่มรับงานติดบ้านบ้านเองโดยลงทุน ซื้อรถ ซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ด้วยตัวเอง เริ่มมีช่างเข้ามาอยู่ในสังกัดประมาณ 8 คน ในช่วงที่อาชีพติดบ้านเฟื่องฟูมากคือช่วงที่น้ำท่วมภาคกลางและภาคตะวันออก ช่วงนี้ช่างติดบ้านจากภาคอีสานหลายกลุ่มได้เดินทางไปรับงานในแถวภาคกลาง เช่นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและภาคตะวันออกที่จังหวัดปราจีนบุรี จะเห็นได้ว่า กลุ่มช่างติดบ้านของภาคอีสานจะเริ่มจากการเป็นลูกมือช่างเพื่อเรียนรู้เทคนิคและวิธีการจากหัวหน้าช่าง ไปสักระยะหนึ่ง ต่อมาก็จะแยกตัวออกมาตั้งกลุ่มของตนเองตามลำดับซึ่งช่วงเวลาที่ผู้คนมาว่าจ้างไปติดบ้านจะอยู่ในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยวต้นฤดูทำนา

ผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มช่างติดบ้านในภาคอีสานนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากหลายอาชีพที่เหมือนกันคือ ทุกคนเคยเป็นลูกมือช่างมาก่อน บ้านนี้เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์เป็นสถานที่ที่บุคคลในครอบครัวใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ที่พักอาศัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นมากสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไป และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพของผู้อยู่อาศัย เป็น 1 ในปัจจัย 4 ที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ การสร้างบ้านเรือนของไทยเรานั้นมีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและสภาพ

ภูมิอากาศ นับได้ว่าบ้านมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

ไม่มากนักน้อย และนับได้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า อาชีพช่างติดบ้าน เป็นกลุ่มอาชีพที่ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าของบ้านให้สามารถเคลื่อนย้าย ยก หรือติดบ้านทั้งหลัง หรือปฏิบัติตามความต้องการของเจ้าของบ้าน แต่เจ้าของบ้านหรือผู้ว่าจ้างต้องพึงพอใจ จุดเริ่มต้นของการเป็นช่างติดบ้านแตกต่างกันออกไป นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาที่หาไม่ได้ในห้องเรียน กลุ่มช่างดังกล่าวได้ฝึกฝนตนเองจนเกิดความชำนาญ และถ่ายทอดให้บุคคลในครอบครัว เป็นอาชีพที่คนในครอบครัวหารายได้ นอกจากนั้นยังพบว่า แต่ละกลุ่มช่างมักมีภูมิลำนายอยู่ไม่ไกลกันมากนัก เพื่อให้ง่ายต่อการติดต่อประสานงาน ซึ่งช่างแต่ละคนจะมีความรู้ความสามารถเป็นด้านๆ และได้มารวมตัวกันเป็นกลุ่มช่างติดบ้านนับได้ว่าเป็นการสร้างอาชีพและหารายได้ให้กับครอบครัวได้อีกอีกทางหนึ่ง

สอดคล้องทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมของ โบรนิสโลว์ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski) 1884-1942 ที่ว่า องค์ประกอบต่างๆ ของวัฒนธรรมต่างได้ทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของมนุษย์และวัฒนธรรม โดยวัฒนธรรมได้เติบโตมาจากความต้องการต่อความจำเป็น 3 ด้านของมนุษย์ คือ ความต้องการด้านความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Biological and Psychological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพให้มีชีวิตอยู่ เช่น ต้องการอาหาร ต้องการที่อยู่อาศัยเครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน การเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ เป็นต้นและสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง (ธราพงษ์ รัตนตระกูลชัย และอุทัย ชลธรราสฤกษ์ 2546) การยกและการเคลื่อนย้ายบ้านไม้ สองชั้นในภาคอีสาน กลุ่มช่างบ้านหนองกงไทย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านที่คิดค้นการวิธี เทคนิค วิธีการที่จะยกบ้านเรือนให้สูงขึ้น จนเป็นการทำงานที่มีระบบแบบแผน เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย การยกบ้านไม้สองชั้นเป็นสิ่งที่ผู้คนจากที่อื่นสนใจ และเป็นทีภาคภูมิใจของชาวอีสาน ที่สามารถคิดค้นกรรมวิธีนี้ได้สำเร็จ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหา

ผลการศึกษาพบว่าอุปกรณ์การผลิตมีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการติดบ้านที่สำคัญ คือรอกขาดุมห้อย รอกรางสำหรับเคลื่อนที่ ล้อยาง ส่วน แยกไฟฟ้า เสายึดเครื่องดึงเคลื่อนย้ายไฟฟ้า เครื่องยกเสา เครื่องปั่นไฟในการ

จัดหาอุปกรณ์ นั้นมีอยู่ 2 วิธีคือ จะซื้อจากกลุ่มช่างติดบ้านเดิม และ เดินทางไปซื้อใหม่ ซึ่งพบว่า มีช่างที่จังหวัดร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ นครราชสีมา และ อุบลราชธานี ในการประยุกต์ใช้อุปกรณ์นั้น กลุ่มช่างจะไม่ประยุกต์ใช้อุปกรณ์มากนักเพราะเกรงว่าจะรับน้ำหนักไม่ได้จะเกิดอันตรายกับตัวบ้านและกลุ่มช่าง ส่วนใหญ่จะประยุกต์ในส่วนที่เป็นอุปกรณ์ไม่สำคัญมากนัก อุปกรณ์แบบดั้งเดิม จะเป็นรอกโซ่ดึง สามขา ค้ำยัน สำหรับยกและจะตั้งประจำเสาทุกต้นที่จะยกไม้แผ่นรอง ท่อนเหล็กกลมรองเหล็กแหวนบรดยนต์ รอดันเสาทุกต้น สำหรับให้บ้านเคลื่อนพร้อมแรงดึงของคนช่วยกัน ต่อมา มีการเพิ่มอุปกรณ์และเครื่องทุ่นแรงในการคำนวณยกบ้านหรือติดบ้าน ,ด้านเงินทุนมีอยู่ หลายวิธีการ เช่น ยืมจากญาติ พี่น้อง ถ้าจากกองทุนหมู่บ้าน ยืมจากร้านที่ไปเช่าซื้อวัสดุอุปกรณ์จากธนาคารมีบ้างเป็นส่วนน้อยในด้านการลดต้นทุน ทำให้ไม่มากนัก เพราะการติดบ้านใช้เวลาไม่นาน แต่ละกลุ่มช่างมีสมาชิกไม่มากเพียง 8-12 คนเท่านั้นและที่สำคัญใช้เวลาในการติดบ้านแต่ละหลังเพียง 3-5 วัน

ในด้านการประมาณราคานั้น หัวหน้าช่างจะต้องเดินทางไปประมาณราคาบ้านที่จะติดด้วยตัวเอง เพราะจะต้องคำนวณค่าจ้างมาด้วยปกติ นับตามเสาบ้านว่ามีกี่ต้น ราคาตั้งแต่ 4,000-50,000 บาท การเตรียมแปลนและแผนผัง เจ้าของบ้านมักให้ช่างติดบ้านเป็นผู้ช่วยออกแบบเป็นส่วนใหญ่ เช่น ยกให้สูงไม่ให้มาจากถนนไหลเข้า หมุนเปลี่ยนทิศบ้าน เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันอาชีพช่างติดบ้านของชาวอีสานมีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน เป็นที่น่าสังเกตว่า ช่างส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนเกี่ยวกับการก่อสร้างบ้านจากสถาบันการศึกษาได้เลย เพียงอาศัยการสังเกต การจดจำและการปฏิบัติงาน เกิดการเรียนรู้จนเกิดความชำนาญ ในอาชีพเป็นอย่างมาก ดังเห็นได้จาก ในสมัยแรก กลุ่มช่างโบราณ จะย้ายบ้านที่ไม่มีผนังชั้นล่างเท่านั้นเครื่องเครื่องและอุปกรณ์เท่าที่ทำได้ เช่น ต้นมะพร้าว แผ่นไม้กระดาน ช่วงระยะเวลา 15 ปี มาแล้ว ช่างติดบ้านได้มีพัฒนาการนำเอาแนวเครื่องมือและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เช่น แม่แรง รอก โซ่ และยังมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่น ล้อเลื่อน ใช้ในการเคลื่อนย้ายเสาด้าน ที่สำคัญยังสามารถย้ายบ้านที่เป็นอิฐบล็อกได้ ซึ่งกลุ่มช่างในอดีตไม่สามารถทำได้ นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการย้าย ศาลาการเปรียญของวัดต่างๆ

ซึ่งมีเสา จำนวน 30-40 ต้น ย้ายอาคารเรียนของโรงเรียน และอีกสิ่งหนึ่งที่นับได้ว่าแสดงความชำนาญของกลุ่มช่างตีบ้านคือ การหมุนบ้าน นอกจากย้ายไปตั้งที่ใหม่แล้วยังเปลี่ยนหันหน้าตัวบ้านไปตามที่ที่เจ้าของบ้านต้องการได้ นับว่าช่างตีบ้านในภาคอีสานมีความสามารถเป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยนธ์ วรรณะภูติ (2536) จากงานวิจัยพบว่า ความคิดพื้นฐานในการศึกษาชุมชนคือการมีกรอบในการศึกษาเพื่อความรู้เท่าทันสภาพชุมชนที่มีเปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจในฐานะ และความหมายของชุมชนหมู่บ้าน มีข้อพิจารณาในการศึกษาชุมชน และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนหมู่บ้าน ซึ่งกรอบแนวคิดเหล่านี้ เป็นหลักการพื้นฐานเป็นเครื่องมือและข้อสังเกตทางทฤษฎี ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ และเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยนักสังคมศาสตร์ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดทางทฤษฎี ซึ่งมักจะแบ่งออกเป็น 2 แนวใหญ่ คือ กรอบแนวคิดทางทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ และกรอบแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยอาศัยแนวความคิด ทฤษฎี เป็นเครื่องมือแนวทางในการมองหาข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความหมายและสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมนั้นได้ ดังนั้น การศึกษาชุมชนหรือปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อต้องการที่จะอธิบายกระบวนการเงื่อนไขไกลในการเปลี่ยนแปลงนั้น ซึ่งนักวิชาการได้พยายามพัฒนาวิธีการศึกษาขึ้นมาศึกษาเพิ่มเติม

ส่วนการปรับพื้นที่นั้น พบว่า เจ้าของบ้านจะเป็นผู้ดำเนินการ แต่ส่วนใหญ่จะหารือกับช่างตีบ้านก่อนเสมอ โดยมีช่างตีบ้านเป็นผู้แนะนำ ส่วนการประยุกต์ใช้อุปกรณ์นั้นมีไม่มากนักเพราะคำนึงถึงความปลอดภัย ส่วนมากจะประยุกต์ในส่วนเครื่องมือที่ไม่ได้รับน้ำหนัก หรือเป็นตัวหลักในการรับน้ำหนัก ด้านการบริหารจัดการองค์กรนั้น พบว่าในด้านโครงสร้าง มักไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนส่วนมากมีแต่หัวหน้าที่เหลือเป็นลูกมือช่างเหมือนกันหมด การบริหารจัดการลูกค้า ส่วนมากจะเป็นการเจรจาต่อรองราคา หัวหน้าช่างจะเป็นผู้คำนวณราคาจ้างก่อนโดยคิดจากเสาบ้านว่ามีกี่ต้นการบริหารรายได้นั้น หัวหน้ากลุ่มช่าง จะหักออกในส่วนที่เป็นค่าเช่าอุปกรณ์ของหัวหน้าช่าง ส่วนลูกมือช่างจะให้เป็นรายวัน ในส่วนการสร้างอาชีพให้กับชุมชนนั้นยังมีอยู่มาก เพราะในแต่ละหมู่บ้านจะมีหลายกลุ่มช่าง ในช่วงหลังฤดูทำนามักทำอาชีพตีบ้านเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้จากค่าแรงส่วนการสร้างเรือชำนั้นพบว่าไม่มีการ

สร้างเรือชำนี้อีกกับกลุ่มช่างอื่นๆ เท่าที่พบมีเพียงการมาศึกษาวิธีการเป็นบางครั้ง

ผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มช่างตีบ้านและหัวหน้าช่างยังมีหลักในการบริหารงานถึงแม้จะไม่ได้เรียนวิชาอย่างเป็นทางการ ในการบริหารงานนั้น โดยเฉพาะรายได้กลุ่มหัวหน้าช่างมักเป็นเจ้าของและอุปกรณ์แล้วรวมตัวกันในรูปแบบ เช่น รถ ถือเป็นหุ้น เครื่องมืออุปกรณ์ถือเป็นหุ้น ลูกมือช่าง รับค่าจ้างรายวัน ในการรับงานย้ายบ้านแต่ละครั้ง ผู้เป็นหัวหน้าช่างต้องไปดูสถานที่จริงและคำนวณราคาวันเวลาในการย้าย เมื่อได้รับค่าจ้างมาแล้วแบ่งออกตามส่วนหุ้นที่มี เหลือสำรองไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินได้อีก และการตีบ้านมักทำนอกฤดูการทำนา นับว่าเป็นอาชีพเสริมช่วยสร้างรายได้ให้คนในชุมชนหมู่บ้าน และกลุ่มช่างต่างๆ ยังกระจุกตัวกันอยู่ หมู่บ้านหนึ่งสามารถมีกลุ่มช่างตีบ้านตั้งแต่ 2-4 กลุ่ม และมีการช่วยเหลือกันเบื้องต้น เช่น ยืมลูกมือช่าง เครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจน การรับงานมาแบ่งกันทำได้ด้วย ซึ่งในอนาคตอาจมีการรวมตัวกันเป็นในรูปแบบเรือข่ายเพื่อให้การช่วยเหลือกันในหลายด้านมากขึ้น

ส่วนสภาพปัญหานั้น พบว่า ด้านอุปกรณ์ อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำคัญไม่มีจำหน่ายในพื้นที่ทำให้ต้องเดินทางออกไปซื้อจังหวัดอื่น ทำให้เสียเวลาและเสียค่าเดินทาง 1) ประเภทของอุปกรณ์พบปัญหาบ้างเล็กน้อยที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่ซื้อสำเร็จรูปไม่ผ่านการดัดแปลงมาปัญหา จึงมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น รอกผิด โซติด ซึ่งเป็นปัญหาเล็กๆ น้อยๆ เป็นส่วนใหญ่ด้านการจัดหาอุปกรณ์ปัญหาที่สำคัญ คือ ต้องเดินทางไปซื้ออุปกรณ์จากที่ไกลหลายจังหวัด ทำให้เสียเวลาในการเดินทางและค่าน้ำมันรถ ทั้งนี้เพราะไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่นตนเอง ปัญหาการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ พบปัญหาเล็กน้อยเช่น รอกติด โซติด ด้านเงินทุน หัวหน้ากลุ่มมักประสบปัญหาขาดสภาพคล่องต้องเพิ่มทุนดำเนินการมากขึ้น ส่วนการลดต้นทุนนั้น ทำได้ไม่มากนักเพราะส่วนใหญ่เครื่องมือและอุปกรณ์จะเป็นของหัวหน้า การประมาณราคาพบปัญหาคือปัญหาการประมาณราคาต่ำ ทำให้บางครั้งต้องประสบปัญหา รายจ่ายมากกว่ารายรับ ซึ่งก็พบไม่มากนักนอกจากนี้ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ทางกลุ่มช่างมักประสบปัญหา ด้านเทคนิคการเตรียมแปลนและแผนผัง ปัญหาที่พบ คือ ทางเจ้าของบ้านเปลี่ยนแปลงแบบแปลนตามที่ตกลงกันไว้ครั้งแรก ทำให้ราคาเพิ่มขึ้น หรือลดลง ตามความยากง่ายของบ้าน

ผู้วิจัยพบว่าสภาพปัญหาของกลุ่มช่างที่เป็นปัญหาที่พบในทุกกลุ่มคือการขาดสภาพคล่องทางการเงิน และบาง

กลุ่มยังขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สามารถรับน้ำหนักอาคารหรือบ้านได้หลายสิบตันทำให้เป็นข้อจำกัดในการรับงานที่จะต้องใช้กำลังคนและเครื่องมือ ทำให้บางครั้งหัวหน้าผู้รับงานต้องใช้ช่างจากที่อื่นเขามาทำหรืออาจมาผสมกันก็พบบ้างแต่ไม่มากนัก

ตอนที่ 3 รูปแบบการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาช่างเพื่อสร้างอาชีพในชุมชนภาคอีสาน

ด้านอุปกรณ์การติดบ้าน พบว่า ควรมีการพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้ได้มาตรฐานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก การจัดหาอุปกรณ์นั้นควรใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย เช่น การสั่งซื้ออุปกรณ์จากหลายทาง เช่นทางอินเทอร์เน็ตและปัจจุบันยังมีบริการส่งสินค้าถึงที่ ซึ่งประหยัดทั้งเวลาและเงินทุนในการประยุกต์ใช้อุปกรณ์นั้น ควรเน้นที่ความปลอดภัยสำหรับช่างติดบ้านเป็นหลัก แหล่งเงินทุนที่มีในปัจจุบันไม่เพียงพอ ควรรวมตัวกันเป็นกลุ่มเครือข่ายให้มีผลเป็นนิติบุคคลสามารถยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ ได้ การลดต้นทุนการผลิต ควรกำหนดกรอบและภาระงานให้ลูกมือช่างเพื่อให้งานเดินไปตามการวางแผนประหยัดเวลาและแรงงานด้วย การประมาณราคานั้นควรมีการคำนวณปริมาณงานโดยละเอียดและควรประมาณการเพื่อการซ่อมแซมหลังจากงานเสร็จ ด้านเทคนิคขั้นตอน การเตรียมแปลนและแผนผัง ควรมีการคำนวณวางแผนและแปลนบ้านให้ถูกตามหลักวิศวกรรม ในการปรับพื้นที่ควรมีการอัดดินให้แน่นด้วยเครื่องมืออัดดินป้องกันการทรุดตัวของบ้าน ในการใช้อุปกรณ์ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก การประกันคุณภาพต้องทำสัญญาว่าจ้างกันอย่างเป็นทางการพร้อมระยะเวลารับประกันงานที่ทำ ด้านการบริหารจัดการ โครงสร้าง ควรมีการวางโครงสร้างขององค์กร ให้แน่นอนเพื่อการทำงานตามตำแหน่งและยังเป็นเครื่องกำหนดค่าจ้างของลูกมือช่างแต่ละคนด้วย ในการบริหารรายได้ กลุ่มช่างมีความชำนาญอยู่แล้วแต่ต้องสำรองไว้บางส่วนในเวลาฉุกเฉิน นอกจากนั้นยังต้องทำอาชีพเสริมที่เกี่ยวกับบ้านอีก เช่น ถมที่ ต่อเติมบ้าน และจะให้ประสบความสำเร็จ ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาประกอบอาชีพติดบ้านมากขึ้น หน่วยงานการศึกษาต้องสนับสนุนในด้านวิชาการ สุดท้ายควรมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายให้การช่วยเหลือกันในด้านวิชาการ แรงงาน อุปกรณ์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Corey (1993) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของการจัดการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพบว่า ความสำเร็จของแต่ละองค์กรมาจากองค์ประกอบที่หลากหลายจะมีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ในกรณี

ที่บริษัทที่ลงทุนน้อยมักจะไม่นิ่งถึงความต้องการของลูกค้าและหนทางของการลงทุน ในกรณีที่มีการลงทุนสูงบริษัทมักจะคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าและกลไกทางเทคโนโลยี ถ้าหากไม่พบความต้องการของตลาด ฝ่ายวิจัยจะแสวงหาลูกค้าเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาผลผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

ผู้วิจัยเห็นว่า อาชีพติดบ้านเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนหมู่บ้านเป็นอย่างมาก การประกอบอาชีพติดบ้านไม่จำเป็นต้องใช้ทุนจำนวนมาก และสามารถทำงานเสร็จได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับเครื่องมือและอุปกรณ์ในการติดบ้านของช่างมีจำนวนมากและใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ลดเวลาทำงานและยังลดค่าจ้างช่างในทีมงานลงไปได้ด้วยและในอนาคตนี้การติดบ้านควรมีการพัฒนารองรับบ้านที่ไม่ได้สร้างด้วยไม้หรือ ครึ่งปูนครึ่งไม้ นับว่าเป็นงานที่กลุ่มช่างติดบ้านจะต้องพัฒนาทักษะและอุปกรณ์ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการติดบ้านให้ก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงของที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ทราบประวัติความเป็นมาของการติดบ้าน หน่วยงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้แก่ กองช่างองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลโยธาธิการ และผังเมืองใช้สำหรับปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ทราบ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการอาชีพช่างติดบ้านสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น กลุ่มช่างติดบ้านในภูมิภาคอื่น สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรม กองช่างองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โยธาธิการ และผังเมืองใช้สำหรับปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้แนวทางในการพัฒนาการใช้ภูมิปัญญาของอาชีพช่างติดบ้าน หน่วยงานที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น กลุ่มช่างติดบ้าน ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสร้างบ้านเรือน สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนเกี่ยวกับวิชาสถาปัตยกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านการพัฒนาการของช่างติดบ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพช่างติดบ้าน

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภูมิปัญญา
เชิงช่างดีดบ้านของแต่ละภูมิภาค

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์
ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศาสตรา เหล่าอรรคคะ ว่าที่ พ.ต.ดร.
เทอดชัย พันธไชย ดร.บุญสม ยอดมาลี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.พลเดช เขาวรัตน์ ดร.กิตติปกรณ อัมเถื่อน ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.ทรงคุณ จันทจร และผู้อำนวยการปราชญ์
รัตนธรรม มา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ชยันต์ วรรณระภูติ. การกำหนดกรอบคิดในการวิจัย
ในคู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนางาน.
อุทัย ดุลยเกษม.บรรณาธิการ.ขอนแก่น :
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2536.
- ทรงคุณ จันทจร. การถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้าน
ในเรื่องทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ของกลุ่มชาติพันธุ์
กะเลิง ทุ่งกุลารุ อาณาจักรเกลือ 2000.
มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม
อีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- ธราพงษ์ รัตนตระกูล และอุทัย ชลธารสฤษฎ์. การยก
และเคลื่อนย้ายบ้านไม้สองชั้นในภาคอีสาน
กลุ่มช่างบ้านหนองกงไทย ตำบลโนนสะอาด
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์
ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน, 2546.
- นงคณัฐ ไพโรบลยกิจ. เรือนไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทคอม
แพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2542.
- บุญช่วย อรรถจักร. ประวัติศาสตร์ภาคอีสานและเมือง
มหาสารคามและผลงานต่างๆ. มหาสารคาม :
ม.ป.พ., 2522.
- ลดารัตกสิกร และคณะ. ตึก ต้นไม้ และแสงอรุณ โลกทัศน์
ของสถาปนิก. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ โกมลคีมทอง,
2542.

วิจิต คลังบุญครอง. สถาปัตยกรรมบ้านพักอาศัยพื้นเมือง
ของชาวไทยอีสานกลุ่มต่างๆ. ไทย : ผู้ไทย,
2537.

สุวิทย์ จิระมณี. ศิลปะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
อีสานในวัฒนธรรมไทย-ลาว. ชลบุรี:
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545.

Bronislaw, Malinowski. **Magic Science and
Religion.** New York: Doubleday, 1995.

Cory, J.Y. and Micheal, J.S. **Retention in a S.P.T.
Introductory Psychology Course
Learning Packard in American Education
in Educational Technology Publication.**
Englewood Cliffs: Prentice-Hall, inc, 1973.